

Dansk konst

Laurin, Carl G.

61 A Br.

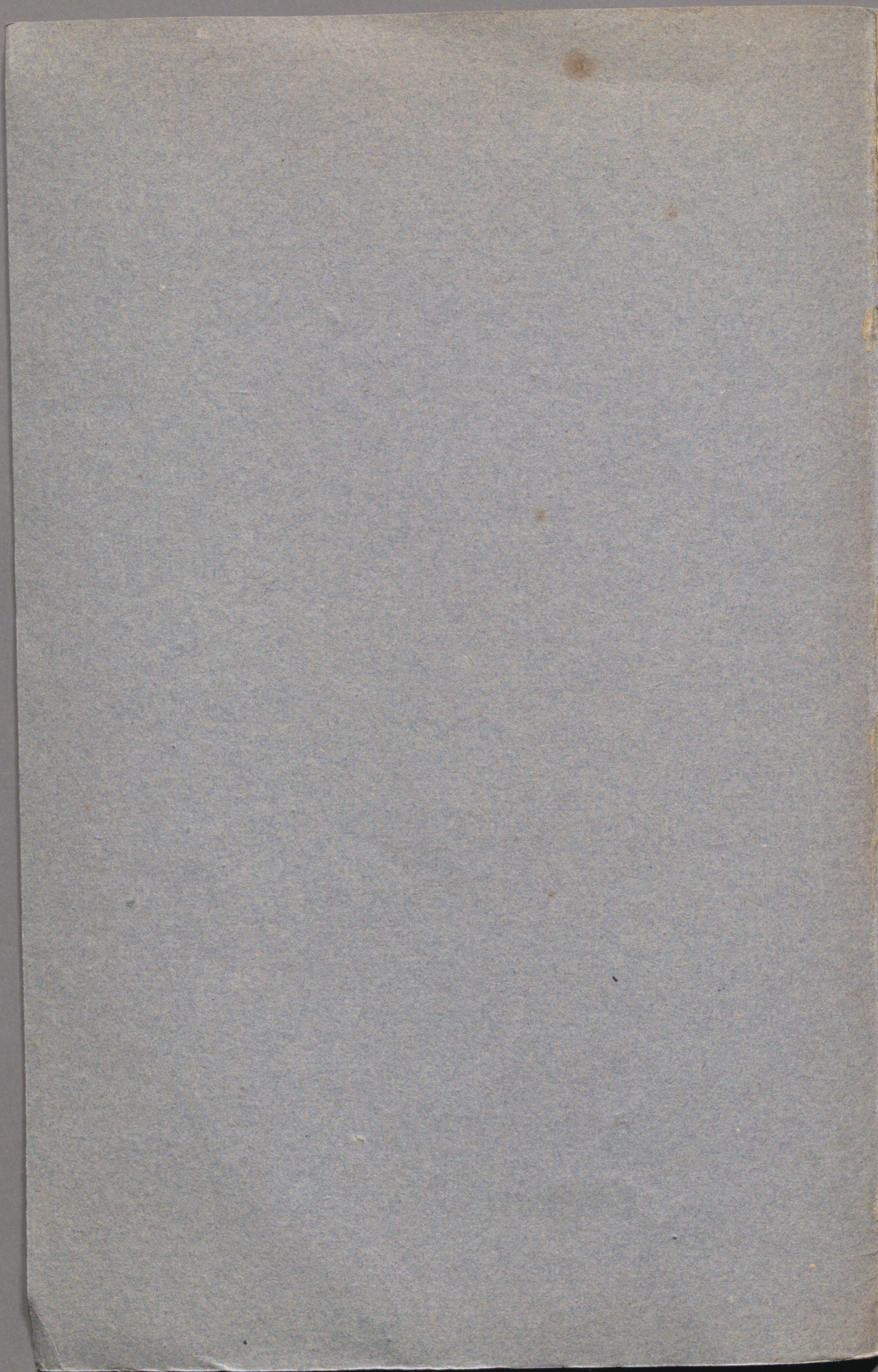
LAURIN, C. G.

Dansk konst.

Pr. 12.

sent.

(Ba)

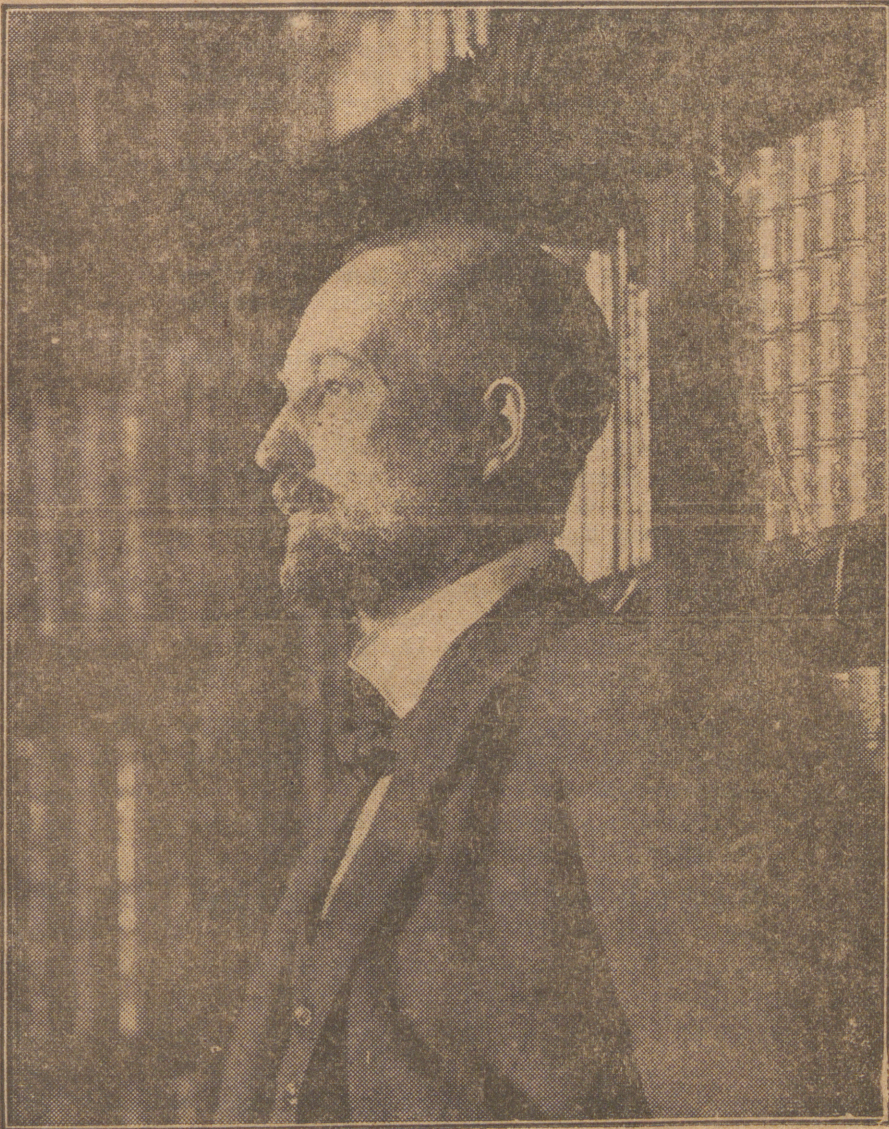
Sk. K.
N:o
(101)

Stockholms Dagblad

SÄRTRYCK

1919

1920

CARL G. LAURIN

Johannes

Litteratur och Konst.

Stockholms Dagblads kulturella avdelning har förmånen att räkna landets förnämsta krafter bland sina medarbetare.

Fredrik Bööks namn borgar för den allsidiga och livfulla, alltid genialiska om också någon gång omstridda, behandling av såväl dagens som svunna tiders verk och författare, vilken gjort den populära litteraturkritikern till det mest uppskattade namnet på sitt område.

Carl G. Laurins entusiasmerande skildringskonst utvecklar hela sin intellektuella smidighet i de ojämförliga kåserier från den andliga kulturens fält, som han då och då gläder Stockholms Dagblads läsare med. När han faller sitt tungt vägande ord i någon kulturell nutidsfråga, väljer han alltid Stockholms Dagblad till sitt språkrör.

Olof Rabenius förnäma och vederhäftiga recensioner ha skaffat honom ett högt aktat namn bland både meningsfränder och motståndare.

Sven Södermans genomkultiverade penna lämnar desså oomstridt överlägsna teaterkritiker — koncentrerade dramatiska essayer — vilkas rangställning inom den samtida teaterkritiken villigt erkännes även av kolleger i facket.

Bland övriga medarbetare på detta område märkas Isak Collijn, Lotten Dahlgren, Georg Nordenström, Erik Norling, Johannes Lindblom, Oscar Mannström, Waldemar Swahn, Lydia Wahlström, Oskar Wieselgren, Hans Wählin m. fl.

Man kan tryggt påstå, att ingen annan tidning kan uppvisa en så framstående stab av krafter på konstens och litteraturens fält.

Den verkligt bildade publikens kräsna smak tillfredsställes därför endast av en tidning som

Stockholms Dagblad

DANSK KONST

Av

CARL G. LAURIN

UNDER TIDER, som efterträdde de hårdaste järnar i världens historia, har det rytande hatet mellan folken flerstädes börjat ersättas av lömsk illvilja, och den frenetiska bomb- och smutskastningen kulturfolken emellan har ändrats till ett något stillsammare sätt att skada och beljuga varandra. Vi neutrala — låter icke detta ord något bättre nu än under kriget, åtminstone när det blir fråga om välgörehetsinsamlingar? — som ej varit med i den stora vanvettsvirveln, sitta under dyrtid och i dov olust och vänta på att kulturnivån ytterligare skall sänkas och att den oreda, som i frihetens namn råder, de trakasserier, som i ordningens namn bestå, ytterligare skola fördärva odlingen och trevnaden på alla områden. Den optimistiskt lagde letar och

letar länge efter något trösterikt under de år, då också vi nordiska folk haft en känsla av feber och andtäppa, instängda och plågade också vi under den stora världsnöden.

Bland de ljuspunkter vi ha att glädja oss åt är att de tre folken, som i odlingsavseende, i raslikhet och språk höra närmast tillsamman av alla, nu också fått en ökad känsla av gemenskap och andligen gjort mot varandra samma ädla åtbörd, som den svenske konungen, då han i Kristiania räckte sina händer åt den norske och den danske. Vi fingo alla eller åtminstone många av oss en känsla av att gammalt groll och gamla överord och t. o. m. gamla oförrätter måste nu glömmas, ty vi behöva verkligen varandra. Vi få ej av det misslyckande, som följde på den gamla

skandinavismen, tro att ej en gång på allvar de orden skola ljuda:

"Atter det Skilte bøjer sig sammen", som den danske skalden skrev, och att icke den svenske sångarens ord till Grieg om barnen, som sjöngo, då de gått vilse i fjällen, skola bli sanning också i verkligheten:

"Var är du broder,
Och var går vägen hemåt till vår moder?"

Musiken och annan konst visar vägen och har som solskenet den lyckliga förmågan att få oss att knäppa upp skinnpälsten.

Danmark har varit den fagra fredkulla, som med sitt glada solskenslyne, sin gästfrihet på de bokskogsklädda öarna, sin vänliga intima konst och med den smidighet, som medföljer den äldre kulturen, har fört oss tillsammans. I vilken grad detta samarbete behöves också på kulturområdet, där man eljest skulle antaga, att det gemensamma förståendet redan vore fast grundat, ser man redan, då det blir fråga om konsten. Hur många känna till dansk konst i vårt land? Jag minnes visserligen hur för tjugutvå år sedan vid 1897 års utställning i Stockholm Karl Nordström yttrade till mig om den danska konstavdelningen: "Ja, den danska konsten är kanske det bästa, som finnes här på utställningen". Men säkert är, att den intimitet, det fina sinne för stillheten och avskildheten, för de små motiven djupt fattade, för de små formaten, för den äkta naiviteten, allt detta har gjort dansk konst mindre lämpad som utställningskonst. Den bästa och enhetligaste, den mest förstående valda och utan jämförelse mest smakfullt exponerade och hängda måleriutställning vi fått se i Sverige var när våren 1918

etatsrådet Wilhelm Hansens ungefär hundra dukar av dansk 1800-talskonst i två stora salar på Nationalmuseum visade det yppersta, så att åtminstone de konstkännare, vilka främst se till kvaliteten, fingo ett överväldigande intryck av de konstnärliga värden, som funnos hos dansk målning.

Den utställning av dansk konst från 1880 till våra dagar, som under november och december utställdes i Liljewalehs konsthall, omfattar en tidrymd av fyra decennier och är den största danska konstutställning, som någonsin förekommit utanför Danmark.

Den svenska publiken har stor anledning att vara doktor Peter Hertz och konstnären Viggo Madsen mycket tack samma för att de lyckats få hit så många betydande konstnärer. Man vet, vilka svårigheter av konstpolitisk och konstpsykologisk art något dylikt erbjuder. Massan av tavlor är snart sagt ööverskådlig. Även om man, som den, vilken skriver dessa rader, från barndomen och nu i mer än fyra decennier sett på dansk konst och varit med på alla tjugugu utställningarna i konsthallen, trasslar man dock in sig i denna labyrinth, i dessa konstiga salkomplexer och storknar dessutom denna gång av ett sådant överflöd på konstverk, att mången nära nog velat ge fyra gånger den dryga inträdesavgiften, om man fått se fjärdedelen av tavlorna. Om någonsin ransonering är nödvändig så är det i fråga om konst, och om någonsin den "Beschränkung", om vilken Goethe talar, skulle visa mästaren, så är det då det gäller tavelhängning.

En annan sak skadade i mången öga denna sällsynt värdefulla utställning. Man minnes vilket obehagligt intryck

man erfar, då man i ett museum kommer från 1500-talets eller 1600-talets målningar in i 1800-talsrummet. Säkert erforos dessa känslor, då man under 1880-talet på en utställning kom från 1850- eller 60-talets danska eller svenska konst till 1880-talets modernister. Vilken åsikt man än må ha om de målare, vilka nu söka efter nya former, de framkalla en skärande falsk ton, som då man omedelbart efter ett hovkapell hör negermusik. Hovkapellet för sig och negerkapellet för sig, den satsen gäller nog också på konstutställningar och i museisalar. Nu blev i detta fall intrycket barbariskt, det mest odanska ord jag vet. De gamla, om man så vill passéistiska mästarna Zahrtmann, Paulsen, Hammershøj, Ring, Gottschalk och Viggo Madsen, föreföllo smutsiga och tama, säkert mer än rättvist, och de nya tavlorna och skulpturerna — jag vet inte om brädlappshögen av Vilhelm Lundström hör till skulptur eller målning, den är ju fastspikad inom en ram — kanske ännu råare än vad som är rättvist.

Det fanns 66 konstnärer representerade på utställningen, och av dessa var det minst ett tjugotal, om vilkas existens jag icke hade en aning. Då det gäller personer, som ej särskilt vilja förargas på konst, skulle jag vilja rekommendera att de valde ut åt sig några favoriter och sågo på dem noga och inte koncentrerade sin uppmärksamhet på Svend Johansens "De ufordragelige pokerspillere", så vida icke den arten har något särskilt tjusande för ens psyke och verkar "stimulerande" eller "fantasieggande", ty då bör man naturligtvis söka få all möjligt valuta av den Zerrissenheit tavlans kanske vill uttrycka, och dessutom ger den ett expressionistiskt

uttryck för världssjälen år 1917, då den tillkom.

Naturligtvis bjuder ej ens denna väldiga danska utställning en helhetsbild av den nu verkande konsten i Danmark. Somliga konstnärer har man ej velat ha med och andra ha ej själv velat vara med. Men en utställning, där sådana storheter som främst Joakim Skovgaard men också Philipson och Krøyer, den senare särdeles ofullständigt och ofördelaktigt representerad, samt Vilhelm Hammershøj, Julius Paulsen och Kai Nielsen, med så originella konstnärsgestalter som Zahrtmann och den store försökaren Willumsen, med så gedigna konstnärer som paret Ancher, Johan Rohde, Fritz Syberg, P. A. och Karl Schou, Peter Hansen, Poul Christiansen och Niels Larsen-Stevens samt den raffinerade och formdelicate skulptören Utzon-Frank och sist men ej sämst den redan 1906 avlidne A. Gottschalk, förtjänar sannerligen att betraktas som representativ och det i allra högsta grad för det bästa av dansk konst vid århundradesskiftet. Och det finnes bland de återstående halva hundraåret många betydande eller åtminstone intresseväckande konstnärer. Nu för tiden — det har kanske alltid varit så — men nu mer än någonsin — råder det en iver att avpollettera dem, som redan gjort sig ett namn. Men det finnes en hel del personer, bland vilka jag vill räkna mig, som icke genast kunna vara färdiga med det må nu vara en Ibsen eller en Joakim Skovgaard och några till, vilka gjorde bra saker redan före 1897, det år, då Karl Larsen, den yngste av utställarna, den som målade den fiolspelande mannen, "Spillemand paa Trappen", föddes. Det är intet fel att vara ung, och just vid den ålder,

som Karl Larsen var, då han 1918 skapade sin expressionistiska spickesill, nr 825, målade Raphael den berömda "Sposalizio" i Breragalleriet.

Kanske finnes det intet lands konst, som är så okänd utanför de egna gränserna, som den danska. Dansken tycks ej ligga för nationell kulturpropaganda. Danskarna nöja sig med att få ha det bra hemma och trivas bäst med sitt eget, om de också gärna resa ut, särskilt till Italien och Paris. Man har kallat gamle Eckersberg för grundläggaren av den danska målarkonsten. Till honom gå många rottrådar. Så äro den realistiska klarheten, studierna i Frankrike, kärleken till Italien, sammansmältningen mellan sinnlighet och äkta naivitet, sinnet för hemmet, känslan för havet allt utmärkande saker för denne ypperlige målare, som för ett sekel sedan på sina små bilder målade Danmark, så att danska ögon och hjärtan förstodo.

Den danska konstens nu levande Altmeister är Theodor Philipsen, som 1920 fyller 80 år. Han förnyades för 40 år sedan genom fransk konst. I solig friskhet lysa hans kor fram på Amagers och Saltholms gröna ängar, i mitt tycke mycket roligare, om detta ord kan användas om nötboskap, än P. Potters berömda kotavlor. Philipsen hör till de få lyckliga, som hyllas av alla partier. Italien har från den Thorvaldsen-Eckersbergiska tiden varit danska konstnärers Mecka i högre grad än något annat lands. Här omskapade sig Joakim Skovgaard från en duktig realistisk målare och en hemmålare med något av grundtvigiansk känsla på boten till en monumentalkonstnär, en skildrare av den heliga historien, påverkad av 1400-talets italienare och även

Giotto, men liksom Giotto målade Franciskus' fromhet, så att den utstrålar från hans tavlor, så ger Skovgaard form åt den grundtvigska danska nyansen av fromhet. Och ingen europeisk 1700-tals eller 1800-talsmålare kan förefaller det mig, jämföras med honom, då det gäller att tolka vördnaden för de heliga ämnena.

En världsligare ande var Krøyer, och säkert har den elegans, hans i början tämligen torra pensel slutligen nådde upp till, haft något fjärrmande för danska sinnen. Kanske finns det ingen nation, som har en så naturlig motvilja för det eleganta också i det måleriska föredraget som danskarna. Krøyer har i danska konstkreter fått flytta ned ett par trappsteg, i mitt tycke orättvist, ty om han också är ojämn, ge dock både hans porträtt och hans Skagenbilder sin tids skönhet och friskhet, så att de alltid skola tala om det konstnärliga genombrott, som då skedde med Krøyer som ledare.

En havets och strandens målare liksom Eckersberg sökte han och Julius Paulsen liksom Eckersberg impulser både i Paris och Italien.

I det senare landet och i den fängslade konungadottern Leonore Kristines sorgliga, stolta och rörande historia hade den egendomliga sym- och antipatiska Kristian Zahrtmann sitt hjärta. Jag minnes, hur konstnären och författaren Johan Rohde, själv ett uttryck för finaste danska kultur och själv representerad på utställningen bland annat med en alldeles ypperligt studerad naken modell, ehuru han egentligen är landskaps- eller stadsmålare, skrev om Zahrtmann, då denne dött, en artikel i Ugens Tilskuer: "Nu hviler hans Aske i den lille firkantede Marmorur-

ne, han selv en Gang hjembragte fra Etrurien. Den er ikke graesk, men der er dog noget graesk oven den, en Duft af Grækenland, og denne mærkelige Blanding af noget fint græsk med det underlige primitive noget barokke etrusiske, minder det mon ikke en lille Smule om Krydsningen i Zahrtmanns egen natur. Och jag skulle vilja tillägga: Finnes ej en blandning av kraft och osundhet, av glans och kvalm, av perversitet och naiv, stark, religiös känsla uttryckta i Zahrtmanns omstridda konst, han som en gång var det radikala ledande namnet med något av samma klang av opposition och romantik som Josephson hos oss.

Hur välbalanserade och fint stämda äro ej gent emot Zahrtmann både Julius Paulsen och Vilhelm Hammershøj, den förre mera gyllene, mera sinnlig, den senare mera silvertönad och med en sorts, om ordet tillåtes, asketisk sinnlighet. Karl Madsen, den vid sidan av Emil Hannover störste nu levande kännaren av dansk konst, har lagt sig till med två förträffliga italienska landskapsbilder, den ena av Paulsen från de florentinska bergen, den andra av Philipsen, en silvertönad Ponte di San Trinità i Florens. Endast Emil Hannover, C. W. Eckersbergs biograf, skulle kanske kunna säga, om det låge något Eckersbergskt i dessa två målningar. Säkert är, att man hos Hammershøj, trots all mjuk disighet, ibland kommer att tänka på den Eckersbergska traditionen. Ett nytt bevis på, hur allt beror på i vilken ande det ses och målas är Hammershøjs Sovekammerinteriör från 1890, tillhörig Grosserer Julius Hertz, konstsamlare och fader till utställningens anordnare. Av en säng och ett

klädskåp har konstnären fått fram något av andakt och renhet, något av atmosfären i Fra Angelicos cell.

Liksom man i vetenskapen genom att koncentrera sig under långa tider på något visst kan nå underbara resultat och, avslöjande det oansenliga, blicka ned i stora djup, så har dansk konst genom att lägga sin själ i inträngandet i hemmets värld kunnat i en stol eller i en soffa hitta skönhets- och känslövärden och öppna även andras ögon för dem. Så gör den länge orättvist förbisedde P. A. Schou, som i gråa och gröna toner sysslar med en soffa, förekommande på å t t a av de här exponerade tavlorna. Hans kanske bästa tavla Alvor finnes i två varianter, men förekommer icke på denna utställning. Den lungsjuke sonen ligger grubblande på sin soffa, modern sitter bredvid i sorg. I äkta allvarlig känsla, utan spår av sentimentalitet är denna tavla genomdansk och ett starkt uttryck för en konstnär, som stilla och ihärdigt söker att ge sitt bästa.

Mången dansk konstkännare skulle, om man frågade vilken dansk nu levande konstnär han tyckte bästa om, svara: Ring. Husmandssonen Laurids Andersen föddes 1854 i byn Ring på Sjäälland. Man får på hans tavlor, interiörer och landskap, en känsla av att se Sjäällands ur diset uppdykande vita bygator och fattigmanshem från torparsynpunkt. Han ger något av torftighetens skönhet, av en viss sinnesrenhet, som i lyckligaste fall är den fattiges arvedel. Han har kanske äryt denna fattigdomens dyrbarhet av sina föräldrar. Själv får han rikligt betalt för sina eftersökta tavlor.

Då och då hör man i Danmark talas om Fyenskolan. Det är ej så lätt att

säga, vilka som höra dit. Man kan lätt komma på tvärs med konstnärskamrater, och en konstnärsgroup eller skola hör till den sorts skolor, man kan "melde sig ud af". Fyensskolan består av konstnärer, födda på Fyen, befreundade i uppfattning och ibland genom släktskap. Äldst är den kärve, men ofta i sin äkthet gripande Poul Christiansen, vilkens porträtt och även monumentala tavlor — ur Dante — haft större framgång hos konstkännare än hos allmänheten. Även Syberg och hans svåger Peter Hansen ha det strävhetsdrag, som utmärker Poul Christiansen. Det är i allmänhet odanskt, men Fyensskolan känner det nog som en välbehövlig motsats till det smidiga "Københavnriet". I museet i Faaborg, ett litet avsidet liggande, förträffligt och även mycket smakfullt inredt landsortsmuseum, som är väl förtjänt att ordentligt besökas, ha dessa Fyenmålare, bland vilka också djurmålaren Johannes Larsen — Danmarks Liljefors — märkes, sin midtpunkt. Där hänger bl. a. en tavla av Peter Hansen, som visar den också på Fyen födde Kai Nielsen, den originellaste och mest betydande bildhuggare, som nu verkar i Danmark, stå och modellera den ur alla synpunkter omfattande konservfabrikanten Rasmussen, museets grundare och Faaborgs mecenat. Hans frodiga och humoristiska jättebild är museets skyddspatron. I yppighet och grotesk komik går Kai Nielsen nästan lika långt som de andra Fyenkonstnärerna i tukt och allvar, och hans ej på utställningen förekommande grupp, två mycket fetlagda kvinnor, som "väga salt", är lika naken, men eljest aldeles diametralt motsatt Einar Niensens Adam och Eva. Ett hårdt och imponerande allvar ligger över Einar Niensens gråa

av italienska freskotekniken påverkade dukar. Han går ej förbi, han uppsöker lidandet, och hans bilders ohöljda nakenhet har, då den förekommer bland alla hans blinda, krymplingar och sjuka, mycket av den kristna uppfattningen: kroppen, smärtans boning, vigd åt döden, i skarppaste motsats till Kai Niensens kvinnliga och manliga vetebullar och köttbullar. Kai Niensens unga flickor äga en naiv animal charm, och detta gäller ej minst om den på utställningen förekommande Granittøsen.

Om någon har besinnat det klassiska ordet: qui numquam male, numquam bene, d. v. s., att den som inte gör något galet någon gång, väl knappast någon gång gör något riktigt bra, så är det "Vandraren i den danske Kunst" J. F. Willumsen. Det är en barbarisk klumpighet och råhet, en sorts kvalificerad fulhet i bra mycket, kanske i det mesta av vad han gjort. Han har försökt sig på alla möjliga riktningar, på målning, träskulptur och keramik, han har påverkats av franska realister, och hans Tvättinrättning i Göteborgs museum hör till det bästa av den arten. Han har rönt starka intryck från 500-talets grekiska skulptur och givit storartade prov på monumental uppfattning, särskilt i det väldiga brunglaserade manshuvudet på utställningen. Av intresse är också den gamla kokotten vid sitt likörglas, här utställd, och hönan, som på träreliefer kastar en frågande symbolisk blick på den vilsegångna. Hans 1892 utförda keramiska skapelse "Mand, kvinde og barn", ett manshuvud, ett kvinnohuvud och en oglaserad barnkropp, fastsatta på en jättelik rödglaserad fot, är kanske ännu mera motbjudande, men lika ful som minnesreliefen över Pietro Krohn, vilken misspyder

det danska konstindustrimuseet. Man får, även om man medtager de allra sista tidernas kolorister, leta efter något så obehagligt i färg, som flera av Willumsens stora dukar: Aftensmaaltidet (1918) för att välja en av de värsta.

Men detta hindrar ej, att han ibland har en originalitet och även en sorts skönhet, som gör honom till en i hög grad intresseväckande konstnär. Både den jättestora tavlan av de badande barnen och den monumentala Bergsbestigerskan ha utom formatet också mycket av stor konst, och i flera av de spanska bilderna finnes det en sorts iberisk, barbarisk skönhet, som motsvarar det etruskiska, som nyss berördes hos Zahrtmann. Brunnen i Toledo har i färg och teckning något särskilt egande, åtminstone för den, som i likhet med mig varit i denna äktspanska stad. Har ej också hans Fysikern (1913) i färgskalan något av hemskhet, något av det fantastiska i vårt vetenskapliga århundrade med trådlös telegrafi och radiumunder.

Här i dessa korta artiklar kunna ej ens alla för mig sympatiska konstnärer nämnas. Ludvig Find har utom det förträffliga porträttet av fadern, där man känner sammanhanget med det nordtyska — Wassman, Oldach — en bild av den egendomliga keramikern Thorvald Bindesböll i sitt arbetsrum. Denne Bindesböll var son till arkitekten M. G. Bindesböll, vilken i Thorvaldsens museum och ej minst i dess dekorerings visade sig som en mästare. Med fog har den yngre Bindesböll — hans huvud har skulpterats av Kai Nielsen och uppsatts fram-

för konstindustrimuseet i Köpenhamn — betraktats som skaparen och utbildaren av den nya dekorativa danska stilen

Kolorist av mycket hög rang äro den nu mer och mer uppskattade A. Gottschalk och även Karl Schou och Ernst Goldschmidt visa sig som betydande färgkonstnärer. Viggo Madsen, son till Karl Madsen, och den, som med Peter Hertz delar förtjänsten av denna utställnings tillkomst, har en interiör från sitt hem, en utsikt genom fönstret över ett dystert förstadskvarter, men givet med en monumentalitet i kompositionen och en delikatess i färgvalörerna av starkaste effekt. Även om man skulle skratta åt Jais Nielsens Frederik VII overrækker Grevinde Danner Gavebrevet paa Jægerspris, kan dock icke nekas, att den betydande modernistiske keramikern Jais Nielsen i denna tavla fått fram en grotesk monumentalitet i såväl färg som form.

I det sista rummet, som bär det ominösa numret 13, och som är lagt så, att man lätt kan hoppa över det, utställas bl. a. några tavlor i olja och akvarell av Niels Larsen Stevns. Han var medarbetare till Skovgaard, då Viborgs domkyrkas väggmålningar utfördes. På senare tider har Larsen Stevns med skäl framhållits som en betydande konstnär; något av frisk kärvhet vilar över hans Maria salver Jesu Födde. Det finnes äkta primitivitet i en sådan tavla.

Vad det är rikt, detta Danmark, och på alla områden! Dess läge är sådant, att det i allmänhet är det första icke-svenska vi svenskar få se. Vill man förstå en konstnär, skall man resa till

hans land, heter det, och omvänt kan sägas, att förstår man en konstnär, så har man fått en djupare blick för hans land och folk. Säkert komma många svenskar att känna en ännu varmare sympati för det intelligenta, duktiga,

högkultiverade folk, som bebor den nordiska arkipelagen och som genom denna i högsta grad betydande konstutställning med linjernas och färgernas musik sjungit sig ännu längre in i våra hjärtan

EN MODERN TIDNING.

På alla områden av nutidslivet råder en jäsande verksamhetsiver, ett begär att riva ned och bygga upp, att vraka gammalt och skapa nytt.

Ingen kan förhålla sig likgiltig till denna tidsföreteelse på godt och ondt. Vi måste alla följa med vad som händer och sker, när och fjärran. Med den moderna utvecklingens tekniska fulländning ha tidens tankar och strider, varhelst de än uppstå på jordklotet, ryckt oss omedelbart in på livet. Vi måste göra oss närmare förtrogna med dem och taga ställning till dem om vi icke skola känna oss som främlingar i vår egen tid.

Denna oerhört snabba utveckling i alla avseenden har gjort en modern tidnings uppgift betydligt mera omfattande och komplicerad än någonsin förut. Stockholms Dagblad har fattat sitt mål klart i ögonen: att vara den snabba förmedlaren av den nya tidens intressen och spörsmål till den publik, som sätter värde på icke så mycket ett ovederhäftigt och själlöst eko av alla obestyrkta sensationella rykten och tanklösa hugskott som fastmera på en vederhäftig behandling av det översvämande rikhaltiga materialet och en insiktsfull prövning av tidens frågor.

I och med det nya året står Stockholms Dagblad fullt rustat på alla områden att motsvara de högst ställda fordringar, som en bildad publik kan ställa på en tidning.

Den moderna tidningens utåt mest synliga uppgift är ju att vara en snabb och pålitlig nyhetsförmedlare. För det lokala reportaget besitter Stockholms Dagblad en stab av skickliga krafter. Den tendens till överskådlighet i uppställningen och kort och koncis form i behandlingen, som Stockholms Dagblads läsare säkert redan förmärkt, skall alltjämt utgöra normen för vår reportageavdelning, till gagn för alla dem, som snabbt och klart vilja förskaffa sig en överblick över dagens skiftande händelser.

De utrikespolitiska nyheterna erhållas ingenstades i mera tillförlitlig form än i Stockholms Dagblad, en sak vars betydelse särskilt i dessa tider knappast behöver framhållas. Vår utrikesavdelning står fortfarande under redaktion av dr Verner Söderberg, vars erkända kapacitet ställer Stockholms Dagblad i utrikespolitiskt avseende hors concours. Våra utrikeskorrespondenter Gösta Torelius och Erik Sjöstedt (Osborne) komma framdeles som hittills att förse oss med sina för Tysklands och Frankrikes in- och utrikespolitiska förhållanden belysande telegram och korrespondenser. Vår korrespondent i Finland kommer allt fortfarande att med samma aktivitet som hittills följa händelserna på andra sidan Bottenhavet liksom våra korrespondenter i Norge och Danmark alltjämt komma att bevaka våra nyhetsintressen i de andra grannländerna. Dessutom ha vi knutit nya förbindelser, som skola förskaffa Stockholms Dagblads läsare en ingående orientering rörande stämningar och förhållanden i de länder som tid efter annan stå i händelsernas förgrund.

Handelsavdelningen, som till nyåret kommer att utvidgas och förstärkas med nya kompetenta krafter, hävdar sin plats som den vederhäftigaste och bäst underrättade — dess rättesnöre är omutlighet och rättrådighet. Den håller läsaren på niveau med alla nyheter på det ekonomiska området och behandlar på ett sakligt, objektivt men också kritiskt sätt — numera mer än någonsin av nöden — alla företagsarter av ekonomisk art såväl inom som utom landet. Det anseende vår handelsavdelning åtnjuter inom alla redbara affärskretsar skall den också allt fortfarande veta att behålla.

Vår sportavdelning, under redaktion av den inom alla sportkretsar kände och ansedde fackmannen Erik Pallin, följer med ingående intresse alla idrottens olika grenar. Under rubriken sportfolk ge våra bekanta signaturer "Flying" och "Krick" livfulla karaktäristiker av de aktuella märkesmännen. Med påpasslighet följes alla nya framsteg på motorteknikens och flygkonstens områden. Hästsporten har sedan gammalt en erkänt sakkunnig och alltid varmt intresserad bedömare i Stockholms Dagblad. Våra kennelmän bör det särskilt intressera att deras intressen ha en så fackmässig förfäktare som Svenska Kennelklubbens sekreterare och redaktören av dess tidskrift. Särskild omsorg ägnas avdelningens illustrativa behandling.

De allmänt kulturella intressena ägnas en alltmera ökad uppmärksamhet. Såsom ledare för den skönlitterära avdelningen inträder från nyåret i vår redaktion såsom fast daglig medarbetare dr Olof Rabenius, välkänd för tidningens publik för sin mångåriga verksamhet såsom litteraturrecensent i våra spalter. Det är kvaliteten, icke kvantiteten, som bör vara bestämmande för en tidnings rang i detta hänseende, och i det avseendet våga vi påstå, att Stockholms Dagblad väl hävdar sin ställning inom den svenska pressen. Vi erinra om de intresseväckande diskussioner, med inlägg av den andliga odlingens märkesmän, som under året förekommit

i Stockholms Dagblads spalter, rörande gestaltningen av freden i Europa, kristendomens och kyrkans reformering, den industriella demokratien, finnarnas språkfråga i våra nordligaste landamären. Stockholms äldsta stadsdels nydaning o. s. v. Konst-, litteratur- och teaterfrågor behandlas i Stockholms Dagblad av de främsta namn, och en Fredrik Böök — fr. o. m. nyåret vår förste litteraturrecensent —, en Sven Söderman, en Carl G. Laurin, bland de många andra, äro en borgen för att behandlingen sker med erforderlig allsidighet och formell elegans.

Musik och opera behandlas som förut av vår redaktionsmedlem fil. kand. Herman Glimstedt.

De religiösa och kyrkliga frågorna, vilka tilldraga sig ett alltmer stegrat intresse, följas i Stockholms Dagblad med uppmärksamhet. Vi ha på denna avdelning, för vilken Oscar Mannström ansvarar, tillförsäkrat oss utvidgat medarbetareskap från akademiskt håll.

Den personhistoriska krönikan tillföres värdefulla bidrag i på samma gång roande och spirituellt form i de illustrerade små biografiska kåserier, vilka under rubriker "Dem man möter" härflyta från Waldemar Swahns elegant vässade penna.

Som illustrerad dagskrönika intager Stockholms Dagblad en rangplats. Inga kostnader skys för att dag för dag med porträtt, situationsfotografier, teckningar och även karrikatyror levandegöra det kaleidoskopiska händelseförloppet, och en mera allsidig illustrativ belysning av samtidskrönikan bjuder ingen svensk daglig tidning. All omsorg nedlägges på att få bilderna så väl tryckta som möjligt är i en rotationspress, och alla förbättringar inom tryckeritekniken följas med uppmärksamhet och tillämpas med skyndsamhet. Vår tekniska avdelning står i ständig kontakt med utvecklingen på detta som andra närbesläktade områden.

Den klarhet och pregnans, som eftersträvas vad innehåll och uppställning beträffar, skall även präglä vår typografiska utstyrel, och Stockholms Dagblad har till nästa år förskaffat sig helt nya, tydliga och vackra stilar, vilka skola ge tidningen ett än mera tilltalande utseende.

Dessutom ha vi lyckats förskaffa våra prenumeranter förmånen att erhålla Veckojournalens Praktupplaga — vilken fr. o. m. 1920 blir dubbelt så innehållsrik och elegant utstyrd som hittills — till icke mindre än 25% billigare pris än det ordinarie.

Så står Stockholms Dagblad rustat att med kvalificerade krafter på alla områden möta den händelserika tid som stundar, och i insiktsfull och vederhäftig form förmedla dess aktualiteter och resultat till en kritisk och kräsen allmänhet. Det skall alltid vara vår strävan att motsvara en dylik publiks berättigade krav.

Ty Stockholms Dagblad är och förblir den bildade publikens speciella tidning.

DE AV

Stockholms Dagblads

prenumeranter under år 1920,
som även önska prenumerera å

VECKO-JOURNALENS
PRAKTUPPLAGA erhålla **25%**

rabatt å dess ordinarie prenumerationspris.

(Se nedanstående prisuppgifter)

Upplysningar angående prenumerationens verkställande.

ÄR NI BOSATT I STOCKHOLM behöver Ni endast ringa till Stockholms Dagblad Prenumerationskontoret (namnanrop) och meddela Eder önskan att Ni även vill ha Veckojournalens Praktupplaga. Ni kan annars, men i god tid, lägga ett brevkort därom på posten eller ge muntlig order där om till det tidningsbud som bär hem Stockholms Dagblad till Eder. Tidningsbudet uppbär sedan mot kvitto den reducerade prenumerationsavgiften hos Eder och bär hem tidningarna till Eder, utan något besvär från Eder sida.

ÄR NI BOSATT I LANDSORTEN så prenumerera på Veckojournalens Praktupplaga (uppl. D) på samma postkontor där Ni verkställer eder prenumeration å Stockholms Dagblad. Ni måste då på postkontoret betala Veckojournalens ordinarie prenumerationspris därför att posttjänstemannen naturligen icke kan överlämna rabatten till Eder. På postkontoret erhåller Ni emellertid kvitto på att Ni betalt Edra prenumerationsavgifter för Stockholms Dagblad och för Veckojournalen. Insänd detta kvitto i ett vanligt brev adresserat till Stockholms Dagblad, Stockholm, men glöm ej att först skriva Eder adress å sagda postkvitto och att se till att Edert namn där är tydligt skrivet. Så fort Stockholms Dagblad erhållit sagda kvitto översända vi till Eder omedelbart kontant 25 % av det belopp, som Ni å posten erlagt för Veckojournalens Praktupplaga (uppl. D). Praktupplagan kommer Eder därefter tillhanda i vanlig ordning med postbrevbära ren.

OBS.!

Skulle Ni vara det minsta tveksam angående det här ovan angivna prenumerations sättet, så tillskriv benäget Stockholms Dagblads Distributionschef ett brevkort, han står till Edert förfogande med alla upplysningar och all hjälp i saken.

OBS.!

Ni behöver ej prenumerera för samma tidsrymd på St. D. och Veckojournalen. Ni kan t. ex. prenumerera på Stockholms Dagblad för ett helt år eller ett halvår och på Veckojournalen för ett kvartal eller tvärtom. Hur Ni vill! Men bemark benäget, att 25 % rabatten endast gives å den stora Veckojournalens Praktupplaga.

Prenumerationspris å STOCKHOLMS DAGBLAD:

Vid postprenumeratión:

Huvudstadsupplagan (uppl. A)		Riksupplagan (uppl. B)	
Helår	Kr. 36:—	Helår	Kr. 25:—
Halvår	" 19:—	Halvår	" 13: 50
Kvartal	" 10:—	Kvartal	" 7: 25
Månad	" 3: 75	Månad	" 2: 75

Hemburen inom Stockholm:

Huvudstadsupplagan (uppl. A.):	
Helår	Kr. 40:—
Halvår	" 22:—
Kvartal	" 11: 50
Månad	" 4:—

Prenumerationspris å Vecko-Journalens Praktupplaga:

Nedsatt pris för St. D:s prenumeranter:

Ordinarie pren.-pris:

Helår	Kr. 24: 75	Helår	Kr. 33:—
3/4 år	" 18: 50	3/4 år	" 24: 75
Halvår	" 12: 35	Halvår	" 16: 50
Kvartal	" 6: 20	Kvartal	" 8: 25

Verkställ Eder prenumeratión genast.

STOCKHOLMS DAGBLADS
A.-B:s TRYCKERI
STOCKHOLM
1 9 1 9

National Library
of Sweden

LÄSESALSLÅN

60001000386980